

Metodický list: Kolektivizace

Pomůcky

pracovní list pro každého žáka, audiotechnika, přístup k internetu, vytištěné materiály
Zmařené vražedné úklady vesnického boháče Mastného a Hodnocení MNV k případu Mastný

Časová dotace

1-2 vyučovací hodiny

Vzdělávací oblasti

výchova demokratického občana, osobnostní a sociální výchova, průřezové
téma mediální výchova

Aktivity s žáky

10 MIN

SAMOSTATNÁ PRÁCE

Úkol z pracovního listu – žáci spojují termíny s jejich definicemi. Při kontrole zjistěte, zda žáci o termínech nevědí více nad rámec definic z PL a jestli jim rozumí.

Správné odpovědi:

proces přechodu ze soukromého na kolektivní vlastnictví výrobních prostředků
v zemědělství (půda, hospodářská zvířata, zemědělské stroje) – kolektivizace

jednotné zemědělské družstvo – JZD

přechod práv a povinností z vlastníka na národního správce – národní správa

zemědělský (agrární strana byla největší politickou silou v prvorepublikovém
Československu, po válce nebyla povolena její obnova) – agrární

statek, zemědělská usedlost – grunt

povinné odvody zemědělských produktů státu sloužící k zajištění potravin pro
obyvatelstvo, opatření pro období nedostatku (druhá světová válka, poválečná
obnova do r. 1953) – dodávky

10 MIN

SAMOSTATNÁ PRÁCE

Pusťte žákům ukázky Kolkusová – život zemědělce, Jehlík – proč jsem
se stal sedlákem a Mastný – život na vesnici. Nechte je vyplnit tabulku.

5 MIN

SAMOSTATNÁ PRÁCE

Rozdělte třídu na dvě poloviny, jedné dejte přečíst text „Hodnocení MNV k případu
Mastný“, druhé „Zmařené vražedné úklady vesnického boháče Mastného“.

Žáci podtrhávají vše, čemu nerozumí, nejasné termíny jsou po skončení čtení společně vysvětleny.

5 MIN
SAMOSTATNÁ PRÁCE

Žáci na základě přečteného textu vyplňují chybějící informace. Pokud je neznají, nechají zatím kolonku prázdnou.

10 MIN
PRÁCE VE DVOJICÍCH

Dejte žáky do dvojic, případně větších skupinek tak, aby v každé byli žáci, kteří četli rozdílné dokumenty. Porovnejte a doplňte své informace. Odpovědi zkontrolujte s celou třídou.

Správné odpovědi:

Jaký vliv měl Václav Mastný na ostatní sedláky? Velký. Často ovlivňoval jejich rozhodnutí.

Kdo patřil do rodiny Mastných? V jakém byli příbuzenském vztahu? Josef Mastný (otec), manželka Marie Mastná (matka), Josef, Václav a Jan Mastní (synové).

Jméno vesnice, odkud Mastní pocházeli. Úboč.

Jaký byl vztah Josefa Mastného ke komunistické straně? Záporný.

Za jaké zločiny byla rodina Mastných odsouzena? Neplnění dodávek, držení a porážka vepře na černo, neoprávněné získání elektrického čerpadla, neoprávněné držení zbraní, Václav – navádění k násilí.

Tyto činy byly klasifikovány jako: trestný čin sabotáže, trestný čin podvodu, trestný čin nedovoleného ozbrojování, trestný čin pokusu o návod k trestnému činu: násilí na veřejném činiteli. Další prohřešky rodiny byly sdružování proti republice a pobuřování proti republice. Toho se dopustili poslechem zahraničního rozhlasu a tím, že našli v lese protikomunistické letáky, neohlásili to a spálili je. O těchto činech ale v dokumentech pro žáky není zmínka.

5 MIN
SKUPINOVÁ PRÁCE

Ve stejných skupinách mají žáci za úkol zodpovědět otázky z úkolu 4.

Vlastní odpovědi žáků

10 MIN
CELÁ TŘÍDA

Pusťte třídě audiokázku 4 (Mastný o zbraních), 5 (Jehlík – taky jsme měli zbraň), 6 (Hynčíková o Mastných) a toto video o plnění dodávek:

<https://www.youtube.com/watch?v=XsEg9EAtyFU>

Moderujte krátkou diskusi o tom, co jste slyšeli a jak to koresponduje s dříve získanými informacemi.

5 MIN

SAMOSTATNÁ PRÁCE

Nechte žáky zodpovědět samostatně otázku 5 z PL.

Možná odpověď: Mastní zřejmě mohli zmenšit počet obvinění, která byla proti nim vznesena, kdyby se např. včas zbavili zbraní z války, Václav neposílal z vězení moták a místo pokusů o plnění dodávek vstoupili do JZD. Vzhledem k tomu, že však šlo o nejbohatší rodinu ve vsi, navíc spjatou s předválečnou agrární stranou, a jejich slovo mělo na vsi velkou váhu, by nejspíš nějaké formě represe čelili tak jako tak. Jiný vykonstruovaný proces, vystěhování, nucené práce apod. Více o příběhu rodiny Mastných zde: <http://www.pametnaroda.cz/witness/index/id/3250>

Vysvětlení pojmů

ONV: Okresní národní výbor

SNB: Sbor národní bezpečnosti

Imperialisté: hanlivé označení, které komunistická propaganda užívala k označení západních zemí.

Kampelička: neboli družstevní záložna, družstvo, poskytující některé bankovní služby (spoření, půjčky apod.)

Kolaborant: spolupracovník nepřátelské mocnosti (např. nacistického Německa)

Případ Babice: označení pro události, které souvisely s vraždou tří funkcionářů MNV v Babicích na Třebíčsku v červenci 1951. Podle Státní bezpečnosti ji provedla protistátní skupina řízená ze zahraničí. Tato vražda pak byla záminkou pro likvidaci a diskreditaci desítek především rolníků a kněží.

Moták: zpráva propašovaná z vězení

Třetí typ JZD: přechod na kolektivní zemědělství byl budován postupně, první a druhý typ JZD ještě zachovával soukromé vlastnictví. Třetí typ již byl charakterizován společnou zemědělskou i rostlinnou výrobou.

Žoldáci z Wall Streetu: propagandistické označení lidí, kteří byli za svou činnost směřující proti komunistické straně údajně placeni z USA.

Sociálně demokratické zřízení: název pro režim panující v Československu po roce 1948